

Ambaixada a Brussel·les

E.Terradas E.Crespo J.M.González R.Ciulet
plc Novembre 2016
Jordi Cuatrecasas i Montiel

MEMÒRIA DESCRIPTIVA

L'edifici objecte d'aquest projecte es troba al Quartier Européen de la ciutat de Brussel·les. Amb vora d'un milió d'habitants, la capital de Bèlgica és alhora també la principal seu administrativa de la Unió Europea.

Prèviament a l'establiment de totes les institucions europees, el barri era eminentment residencial, però durant la segona meitat del segle XX amb l'arribada de les primeres institucions europees, el plantejament urbanístic es va anar allunyant dels paradigmes tradicionals. Ha desaparegut la caixa del carrer, característica de la ciutat de Brussel·les i els edificis s'han anat allunyant de l'alineació de façana per generar grans espais previs d'accés a les diferents delegacions de govern i altres institucions administratives.

La topografia actual del Chaussée d'Etterbeck, que ressegueix el camí d'una antiga riera, és bruscament inferior a la de les vies principals properes a l'emplaçament, com la Rue de la Loi i la Rue de Belliard. Aquest fet, juntament amb l'ambada del ferrocarril, han fet que els grans edificis institucionals lluitin per assolir una relació més directa amb les cotes superiors de les avingudes principals, col·locant-se sobre pedestals.

Existeix certa reticència de la ciutadania cap a aquesta arquitectura moderna, que en l'intent de dotar mitjançant grans volumetries la nova identitat visual d'una emergent UE, ha desembocat en la creació d'un centre administratiu que molts consideren aïllat de la resta de la ciutat. Molts edificis, amb el seu caràcter objectual, s'han oblidat de respondre a la complexitat de cada emplaçament i a l'escala humana de l'arquitectura. És per això que el Quartier Européen té una gran deficiència d'espais exteriors de relació acotats entre edificis.

Així, el solar ocupa un lloc on xoquen tres realitats ben diferents:

- construcció tradicional de gra petit
- eixample d'edificis de mitjana alçada
- edificis objecte de gran escala

El projecte, a la confluència d'aquestes tres realitats, afronta el repte actuant com a element integrador: continua amb l'amplada i l'alçada dels edificis d'escala petita, però és capaç també de respondre a la gran escala amb la seva claredat i forma.

En aquest projecte, es tractarà de respondre a la complexitat de l'emplaçament, així com a la diversitat del programa, tot donant la representativitat que requereix construir una ambaixada per un nou Estat d'Europa, i utilitzant un llenguatge arquitectònic llunyà als edificis objecte i a les grans pantalles de vidre i acer.

El projecte pren com a punt de partida l'aprofitament de la topografia com a eina de segregació d'accessos i d'espais exteriors. L'edifici, sense oblidar la seva naturalesa institucional, resulta opac a l'exterior i es desplega cap a la obertura del seu pati interior.

Es generen dos espais, que es conjuguen i relacionen amb un canvi de nivell: l'espai públic i l'espai privat. D'una banda al pati interior a cota -0,47 m s'entra des de l'antic camí SUD-NORD Chaussée d'Etterbeck, conté un gran porxo d'entrada amb l'accés al públic allè (tramitació de visats, exposicions temporals, etc). Per altra banda, la plaça superior a cota +3,60 m del carrer Toulouse, de caràcter residencial, acollirà l'accés controlat de les oficines, de les delegacions oficials i de l'ús privat de l'ambaixador i del seu servei. Aquests dos espais previs a l'accés seran el punt central de treball del projecte. L'edifici, com una cinta, delimita l'espai propi de l'ambaixada alhora que estableix una relació amb la ciutat que l'acull.

L'edifici, entès com un únic volum encarregat de cosir el teixit residencial amb l'escala de la ciutat, funciona com un edifici lineal amb diverses entrades (segons l'usuari), i amb l'ajut dels nuclis, s'estratifica en alçada. Així, els espais susceptibles d'adquirir un ús públic, es situen a la planta baixa a cota +0,00, amb el pati com a element de relació. L'edifici s'organitza en una planta baixa amb caràcter públic i obert sobre la que es genera un edifici amb tres zones clarament diferenciades: la zona de l'ambaixador, la zona de servei i les oficines.

La zona oest, formant mitgera amb el barri residencial, conté les dependències més compartimentades; en planta primera l'accés de l'ambaixador i de les recepcions, així com una zona de seguretat; la zona de les recepcions (amb la seva cuina) en planta segona; i a partir de la planta tercera es desplega la zona de la vivenda oficial i del convidat. En planta tercera es troba l'apartament del convidat (amb accés independent) i la zona de nit de l'ambaixador, a la qual s'accedeix des de la següent planta. La planta quarta es compona per la zona de dia de l'ambaixador; i finalment, sota coberta hi trobem un petit estudi i un local d'instal·lacions.

La part nord i est, conté el cos d'oficines, amb les zones d'atenció al públic en planta primera i les zones de treball intern en plantes segona i tercera.

Entre aquestes dues zones abans esmentades, hi trobem la zona de servei, composta per la vivenda i una zona de menjador per al servei; i en planta segona una zona d'instal·lacions.

La plaça superior a cota +3,60 m es destinarà a l'accés de l'ambaixador i de les delegacions oficials; la càrrega/descàrrega de mercaderies utilitzen un accés independent des del carrer residencial. La plaça, com a relació/confrontació simbòlica del teixit residencial amb l'escala de la ciutat de grans edificis del districte europeu, es genera amb el buit central, i es consolida amb la relació de "balcó de l'ambaixador" sobre l'espai públic.

L'edifici, tot i ser de tipologia lineal, es formalitza a base de plecs i girs en les zones de canvi d'ús. Per la seva condició d'edifici lineal es pren la decisió de fer participar l'estructura del tancament de façana, eliminant-la de l'espai interior; no s'amaga, tot al contrari, aquesta ajuda a crear l'atmosfera interior. Aquesta tipologia estructural descansa sobre la planta baixa, que a nivell estructural s'entén com una base de formigó. Es tria com a punt de partida un mòdul d'1,20 generador de façana, el doble (2,40m) com a llum estructural. Tots els elements de l'edifici, des del paviment fins a les plaques de coberta, seguiran aquesta lògica modular.

Com a resposta a la voluntat de tancar-se a l'exterior -creant així una sensació de seguretat-, i d'obrir-se a l'interior; hi ha dos tipus de façanes clarament diferenciades:

La façana exterior (carrer) és opaca en la seva majoria, a excepció de petites zones. Aquesta façana permet:

- Generar una sensació de seguretat
- Crear un "mural" de llum gràcies a les petites obertures. Aquest mural que durant el dia es veu a l'interior, generarà un efecte de llum molt atractiu a l'exterior durant la nit

La façana interior (pati) és vidriada, i es planteja com una doble pell, permetent d'aquesta manera:

- Crear una façana contínua, amagant les singularitats de les diferents zones, que únicament tindran una repercussió a la façana interior
- Establir relacions canviants entre interior i exterior segons l'acabat de cada pell i, per tant, trobar diferents nivells de privacitat
- Aprofitar l'aire contingut en la càmera com a sistema passiu (utilitzant-lo com a preescalfament), per poder millorar el comportament climàtic general de l'edifici.

Per últim, la coberta de l'edifici projectada com l'última façana del projecte, la qual serà present des dels gratacels d'oficines que envolten l'emplaçament, es formalitza -de la mateixa manera que la façana- a base de plecs i girs. A la coberta se li fan uns talls, per a generar les claraboies de les oficines i serveis per a permetre l'entrada de llum; generant així una coberta a dos nivells, el segon dels quals ofereix una continuïtat a tota la coberta

Com a punt final, destacar que el projecte es centra en resoldre el conflicte existent entre l'arquitectura tradicional del teixit residencial i l'aparició de grans volums d'oficines. Sense voler renunciar per complet a cap dels dos llenguatges, acaba per buscar el compromís entre representativitat i funcionalitat.